

М. Я. Бурдыка
Барысаў, Беларусь

СПЕЦЫФІКА ПЕРАКЛАДУ СТАТУТНЫХ ДАКУМЕНТАЎ

У артыкуле разглядаюцца асаблівасці перакладу дакументаў юрыдычных асоб, асаблівая ўвага нададзена статутным дакументам. Дадзеныя дакументы з'яўляюцца важнымі элементамі функцыянавання любой юрыдычнай асобы, таму іх пераклад на іншую мову павінен быць выкананы вельмі асцярожна, адэкватна і адпаведна заканадаўству.

К л ю ч а в ы я с л о в ы: *юрыдычны пераклад; юрыдычная асоба; статут; адэкватнасць; бізнэс.*

M. Y. Burdyka
Barysaw, Belarus

SPECIFICS OF THE TRANSLATION OF CHARTER DOCUMENTS

The article considers the distinctive features of the translation of documents of legal entities, especially statutes. These documents are important elements of the functioning of any legal person, therefore their translation into another language must be done very carefully, adequately and in accordance with legislation.

К e y w o r d s: *legal translation; legal person; statute; adequacy; business.*

Кожная краіна ўваходзіць у тую ці іншую прававую сістэму. Асноўныя прынцыпы прававой сістэмы любой краіны кардынальна адрозніваюцца ад такіх прынцыпаў іншай краіны. Акрамя таго, кожная краіна валодае ўласным, унікальным і самабытным заканадаўствам. Трэба адзначыць наступнае: кожная юрыдычная асоба ў любой краіне свету павінна мець шэраг дакументаў, якія пацвярджаюць, што яна зарэгістравана ў адпаведнасці з прававымі нормамі канкрэтнай дзяржавы і што персанал, які працуе на дадзеную юрыдычную асобу, функцыянуе легальна і мае права займацца бізнэсам. Вельмі часта гэтыя дакументы называюцца статутнымі (ўстаноўчымі), іх арыгіналы падобныя да пашпартаў фізічных асоб. У Рэспубліцы Беларусь статутнымі дакументамі з'яўляюцца: статут арганізацыі; пасведчанні, выдадзеныя падатковым органам; пастанова, якая падпісаная ўдзельнікамі арганізацыі, аб стварэнні юрыдычнай асобы і загад аб прызначэнні кіраўніцтва.

Статутныя дакументы юрыдычнай асобы арганізацыйна-прававой формы – афіцыйныя дакументы, дзе знаходзіцца асноўная (і другасная) інфармацыя пра дзейнасць кампаніі. Перакладчык, які працуе з дадзенымі дакументамі, абавязаны ўлавіць сэнс кожнай літары, звярнуць увагу на кожную коску, наяўнасць ці адсутнасць якой у перакладзе можа аказаць велізарны ўплыў на сутнасць статутнага дакумента (мэты стварэння, прынцыпы функцыянавання і спецыфіка дзейнасці кампаніі, кадры, кампетэнцыя і тэрмін паўнамоцтваў кіруючых органаў).

У сферы юрыдычнага перакладу праца са статутнымі дакументамі з'яўляецца адной з самых запатрабаваных і папулярных. Гэта даволі лёгка патлумачыць наступным фактам: інтэграцыя з замежным бізнэсам прыводзіць да неабходнасці заключэння пагадненняў, такіх як зліццё, паглыннанне, стварэнне кампаній з пэўным замежным працэнтам у статутным капітале. Уладальнікамі кампаній вельмі часта з'яўляюцца грамадзяне розных краін; тое ж тычыцца грамадзянстваў інвестараў.

Без дакументаў, перакладзеных належным чынам, нармальнае функцыянаванне бізнэсу, асноўнай мэтай якога з'яўляецца атрыманне прыбытку, яго павелічэнне і рацыянальнае размеркаванне актываў па розных краінах, здаецца проста немагчымым.

Такім чынам, калі кіраўніцтвам кампаніі была прынята пастанова аб стварэнні бізнесу за мяжой (ад адкрыцця прадстаўніцтва да новага банкаўскага рахунку), першае патрабаванне, якое яно абавязана выканаць, – падаць дзяржаўным органам іншай краіны пакет статутных дакументаў, перакладзеных і легалізаваных ва ўсталяваным парадку. Часта афіцыйныя органы абмяжоўваюцца толькі адным з дакументаў. Спіс вар'іруецца ў залежнасці ад краіны і той аперацыі, правядзенне якой плануе дадзеная кампанія.

Пераклад статутных дакументаў – адзін з тыпаў юрыдычнага перакладу. Ён павінен ажыццяўляцца спецыялістамі, якія валодаюць не толькі замежнымі мовамі, але маюць рацыю ў галіне закона і права. Заканадаўствы розных дзяржаў кардынальна адрозніваюцца адзін ад аднаго, і перакладчык, які працуе з тэкстамі, абавязаны быць у курсе ўсіх істотных асаблівасцей адносна іх перакладу і афармлення.

Галоўнае патрабаванне да спецыяліста-перакладчыка ў дадзенай сферы – захаванне канфідэнцыяльнасці. Статутныя дакументы з'яўляюцца ўласнасцю юрыдычнай асобы, таму праца з такімі дакументамі павінна мець двухбаковы характар: юрыдычная асоба перадае іх перакладчыку для працы, перакладчык ажыццяўляе пераклад і дасылае гатовыя дакументы (пры неабходнасці легалізаваныя альбо засведчаныя консулам) юрыдычнай асобе. Па гэтай прычыне *агульны доступ да перакладаў статутных дакументаў застаецца абмежаваным*. Прыклады і асаблівасці перакладу, якія будуць прыведзены і апісаны ў артыкуле, грунтуюцца на ўласным вопыце, яны з'яўляюцца прыватнымі выпадкамі, на якія варта звяртаць увагу пры перакладзе статутных дакументаў.

Спецыяліст-перакладчык абавязаны звяртаць увагу на наступныя дэталі пададзеных дакументаў:

- 1) рэквізіты статутных дакументаў (нумар, дата выдачы, подпісы і ініцыялы асоб, якія падпісалі дакументы);
- 2) рэквізіты органа, які выдаў статутныя дакументы;
- 3) рэквізіты юрыдычнай асобы (гаворка ідзе пра пасведчанні ідэнтыфікацыйнага нумару падаткаплацельшчыка і асноўнага дзяржаўнага рэгістрацыйнага нумару, якія замацоўваюць за кампаніямі ўнікальныя ідэнтыфікацыйныя нумары);

- 4) тэрміналогія (залежыць ад сферы дзейнасці кампаніі);
- 5) адрасы (з указаннем індэксаў і нумароў дамоў і кватэр).

Практыка сведчыць аб тым, што гэта асноўныя моманты, дзе перакладчыкі дапускаюць памылкі.

Пры перакладзе статутных дакументаў неабходна прытрымлівацца стратэгіі камунікатыўна-раўназначнага перакладу. Дадзеная стратэгія прадугледжвае рэалізацыю камунікатыўнай інтэнцыі аўтара арыгінала ў форме стварэння тэксту на мове перакладу, які здольны аказаць камунікатыўны ўплыў на атрымальніка ў адпаведнасці з чаканнямі аўтара арыгінала і, адпаведна, садзейнічае ўзаемадзейню рознамоўных камунікантаў ва ўмовах супольнай прадметнай дзейнасці [1, с. 119].

У статуце юрыдычнай асобы змяшчаецца інфармацыя аб форме кіравання кампаніяй, рэгістрацыйным нумары, месцазнаходжанні і месцы рэгістрацыі, сферы дзейнасці кампаніі, капітале, аўдзітарах і інш. Для ажыццяўлення адэкватнага і якаснага перакладу спецыяліст-перакладчык павінен разумець структуру статута і сэнс кожнай яго часткі. У наступнай тэблiцы прадстаўлена структура статута на мовах, з якімі даводзіцца працаваць аўтару артыкула.

Структура статута на мовах перакладу

Беларуская мова	Шведская мова	Англійская мова
<i>статут</i>	<i>bolagsordning</i>	<i>statute, charter, article of association, by-laws</i>
<i>назва фірмы / кампаніі</i>	<i>firma</i>	<i>company name</i>
<i>месцазнаходжанне рады дырэктараў</i>	<i>styrelsens säte</i>	<i>place of business</i>
<i>рэгістрацыйны нумар</i>	<i>organisationsnummer</i>	<i>enterprise / organisation number</i>
<i>прадмет дзейнасці</i>	<i>verksamhet</i>	<i>subject and mission of a company</i>
<i>колькасць акцый</i>	<i>antal aktier</i>	<i>number of shares</i>
<i>статутны капітал</i>	<i>aktier kapital</i>	<i>authorized capital</i>
<i>рада дырэктараў</i>	<i>styrelsen</i>	<i>governing bodies of a company</i>
<i>аўдзітары</i>	<i>revisorer</i>	<i>independent accountant auditors</i>
<i>скліканне на агульны сход</i>	<i>meddelande</i>	<i>calling of a shareholders meeting</i>
<i>справаздачны год</i>	<i>räkenskapsår</i>	<i>fiscal / financial / budget year</i>
<i>агульны сход</i>	<i>bolagsstämma</i>	<i>general shareholders meeting</i>
<i>права пераважнага набывання</i>	<i>hembud</i>	<i>pre-emption right</i>

Можна выявіць наступныя асаблівасці пры перакладзе структуры статута:

1) слова *статут* пры перакладзе на англійскую мову мае некалькі варыянтаў. Дадзеная асаблівасць грунтуецца на наяўнасці брытанскага і амерыканскага варыянтаў англійскай мовы. Кампаніі, размешчаныя ў еўрапейскай частцы свету, выкарыстоўваюць у сваіх статутных дакументах варыянт *article of association*, варыянты *charter* альбо *statute* характэрныя для амерыканскіх кампаній;

2) месцазнаходжанне юрыдычнай асобы не заўсёды супадае з месцам рэгістрацыі. Пры перакладзе трэба выкарыстоўваць інфармацыю аб месцы вядзення бізнэсу, каб юрыдычная асоба была ў стане своечасова адрэагаваць на запыты альбо быць на сувязі з іншымі кампаніямі і дзяржаўнымі органамі;

3) рэгістрацыйны нумар юрыдычнай асобы для дадзенай моўнай трыяды з'яўляецца праблемным месцам. У нашай краіне і шэрагу замежных краін дадзены нумар не адпавядае нумару падаткаплацельшчыка ў адрозненні ад Швецыі, дзе ідэнтыфікацыйны нумар юрыдычнай асобы з'яўляецца адзіным нумарам для ўсіх сервісаў і структур;

4) паняцце статутнага капіталу з'яўляецца істотнай праблемай для няўважлівых спецыялістаў-перакладчыкаў. Дадзены від капіталу вельмі часта блытаецца з акцыянерным капіталам з прычыны таго, што гаворка ідзе пра акцыі кампаніі. Акцыянерны (часам яго называюць намінальны) капітал – капітал, які атрымлівае кампанія альбо юрыдычная асоба пры выпуску акцый. Пад статутным капіталам маецца на ўвазе максімальная сума, на якую кампанія альбо юрыдычная асоба мае права выпусціць акцыі ў адпаведнасці са статутам. Дадзеная дробязь можа вельмі сумна пажартаваць з перакладчыкам.

Астатнія пункты статуту маюць аднолькавае значэнне на мовах перакладу.

Вельмі часта няўважлівы падыход лінгвістаў да падобных дробязей перакладу прыводзіць да ўзнікнення цяжкасцей на бюракратычным узроўні і нават непрыняцця дакументаў у неабходнай краіне.

ЛІТАРАТУРА

1. Сдобников, В. В. Коммуникативная ситуация как фактор определения стратегии перевода / В. В. Сдобников // Вестн. НГЛУ им. Н. А. Добролюбова. – Н. Новгород : ГОУ ВПО НГЛУ, 2011. – Вып. 14. – С. 114–124.

Мікіта Яўгеневіч Бурдыка
магістр педагагічных навук,
настаўнік англійскай гімназіі № 3 г. Барысава

Mikita Y. Burdyka
Master of Education,
Teacher of English at Barysaw Gymnasia № 3